

[Undervisningsministeren.]

ungdoms- og aftenskolen og en stigning på 20-25 pct. i de øvrige skoleformer.

Lovforslaget vil som nævnt i det store og hele blot medføre en ajourføring af de gældende bestemmelser, jfr. bemærkningerne til forslaget, og jeg skal anbefale det til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Jeg har endvidere den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om oprettelse af et pædagogisk institut.*

I lov nr. 221 af 11. juni 1954 om oprettelse af et pædagogisk institut § 9 bestemmes, at loven vil være at forelægge folketinget til revision i folketingsåret 1958-59.

Danmarks pædagogiske institut, der påbegyndte sin virksomhed umiddelbart efter lovens vedtagelse, er endnu ikke fuldt udbygget, idet bl. a. to af de i loven foresatte fem afdelingslederstillinger endnu ikke er blevet normeret.

En gennemgang af lovens bestemmelser har vist, at der på indeværende tidspunkt kun kunne blive tale om ændringer af mere formel art, og jeg har derfor ment, at lovrevisionen bør udskydes til folketingsåret 1962-63.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Jeg har yderligere den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om stats-tilskud til private eksamensberettigede realskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte.*

Den gældende tilskudslov for disse skoler, som sammen med latinskolerne er de ældste eksamensskoler i landet, blev vedtaget i 1947 til afløsning af en ældre tilskudslov fra 1928, hvis tilskud skolerne ikke længere kunne klare sig med, idet gennemførelsen af den da nyvedtagne tjestemandslov af 1946 og lærerlønningsslov af samme år havde forrykket tilskudsforholdet til ugunst for skolerne.

Det samme gentager sig nu med gennemførelsen af den nye lærerlønningsslov af 1958, der på ny forrykker tilskudsforholdet til ugunst for skolerne, ligesom 1947-lovens regler for beregning af lønningstil-

skud til lærerne ikke er anvendelige på de nye lærerlønninger.

Der er imidlertid ikke alene sket en ændring i lærerlønningerne, men også i skoleordningen, idet de nye skolelove medfører, at de af tilskudsloven hidtil omfattede skoleformer, mellemskoler, realskoler og pigeskoler, fremtidig erstattes af 3-årige realskoler, og også af denne grund er tilskudsgrundlaget ændret.

Det fremsatte lovforslag er derfor ikke alene baseret på de ved lærerlønningssloven af 1958 indførte lærerlønninger, men også på den ved de nye skolelove indførte skoleordning, hvis gennemførelse påbegyndes i skoleåret 1959-60, hvorfor tilskudsloven er foreslået sat i kraft til dette tidspunkt, d. v. s. fra 1. april 1959 for skoler med forårseksamen og fra 1. august s. å. for andre. Da de nye lærerlønninger er trådt i kraft allerede 1. april 1958, vil det være nødvendigt at søge hjemmel for anvendelse af 1947-tilskudsloven under hensyntagen til den nye lærerlønningsslov fra 1. april 1958, og indtil den nye tilskudslov træder i kraft.

Den i lovforslaget omtalte tilskudsordning er ny og går ud på, at der ud over et grundtilskud på 4 000 kr. pr. skole, der tilsigter støtte af skoler med små elevtal, kun ydes de private realskoler et lønnings-tilskud af samme størrelse som folkeskolens, nemlig 85 pct. af de udbetalte og efter folkeskolens regler beregnede lønninger.

Da kommunale og private realskoler vil dække samme undervisningsområde, må det anses for principielt velbegrunder, som også fremhævet for det høje ting i forbindelse med skolelovens behandling, at statens tilskud til de to skoleformer i det væsentlige ydes efter samme princip derved, at hovedposten, lærerlønstilskuddet, beregnes efter samme procentsats og på grundlag af samme udgifter, som indgår i folkeskolens lærerlønstilskud. Således er til forskel fra den nugældende ordning, men i overensstemmelse med den for folkeskolelærerne gældende ordning vikarudgifter optaget i lovforslaget blandt de refusionsberettigede lærerlønudgifter, hvilket medfører, at der sikres privatskolens lærere fri vikar i samme omfang som folkeskolens lærere. Ligesom der i folkeskolen ydes fuld skoleinspektørløn, uanset at skoleinspektørerne læser nedsat timetal, foreslås der

[Undervisningsministeren.]

ydet fuld bestyrerløn — dog kun efter lønsatserne for almindelige lærere — til bestyrere, når de læser et af ministeriet fastsat minimumstimetal, for så vidt skolen er en selvejende institution.

Lovforslaget vil medføre en stigning i skolernes tilskud, især for selvejende skoler, hvis bestyrere opnår fuldt lærerlønstilskud for et nedsat timetal, idet dette specielt ved små skoler med få lærere vil betyde en ikke uvæsentlig forøgelse af deres lærerlønstilskud. Men også bortset fra bestyrerlønstilskuddet medfører den foreslåede tilskudsordning en forbedring af skolernes tilskudsmæssige forhold, en forbedring, der skønsmæssigt kan anslås til 9 pct. Tilskuddet fra staten på 85 pct. af lønningerne ligger dog stadig inden for rammerne af det til folkeskolen ydede statstilskud. Det vil således fremdeles påhvile skolerne selv gennem skolepenge at fremskaffe midler til dækning af 15 pct. af lærerlønningerne og fuld dækning for alle andre driftsudgifter bortset fra statens grundtilskud på 4 000 kr.

Ud over de foran omtalte nye tilskud, grundlønstilskud og lærerlønstilskud, foreslås der derhos til opfyldelse af det tilsagn, som jeg under folketingets behandling af skolelovene afgav til det nedsatte folketingsudvalg, optaget bestemmelser om tilskud efter friskolelovens regler til de skoleklasser for børn under 14 år, som er tilknyttet realskolerne, og om statslån til opførelse af bygninger m. m. efter samme regler, som hjemlet for en række andre af de under undervisningsministeriet hørende skoleformer, og som også gælder for tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter, jfr. lov nr. 197 af 7. juni 1958.

Som det vil fremgå af det her anførte og af bemærkningerne til lovforslaget, vil dets vedtagelse medføre en påkrævet forbedring og forenkling af den nuværende tilskudsordning til fordel for såvel staten som skolerne, og jeg skal anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Jeg har endelig den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til anerkendte private seminarier.

Det grundlag, hvorpå de private semi-

nariers statstilskud for øjeblikket hviler, blev til i 1947 og var umiddelbart foranlediget af de ved tjenestemandsløven af 1946 foretagne forhøjelser af lønningerne til statens tjenestemænd.

Efter at statstjenestemændenes lønninger ved loven af 7. juni 1958 er undergået en række ret betydelige principielle ændringer og i forbindelse hermed forhøjet — for de heromhandlede tjenestemandsgruppers vedkommende med gennemsnitlig 20 pct. — er der igen opstået det forhold, at de private seminariers tilskudsregler ikke længere slår til. Forholdet er jo det, at disse private institutioner i meget vidt omfang med hensyn til lønninger må — og bør — følge statens lønninger på det tilsvarende område. Hertil kommer, at den i 1954 gennemførte lov om uddannelse af lærere til folkeskolen, hvorved seminarieundervisningen tilrettelægges som et friere studium end hidtil, stiller væsentligt øgede krav til seminarierne — både statens og de private — såvel til lærerpersonalet som til undervisningens ydre ramme, d. v. s. bygninger og samlinger.

De senere års lovgivning på de nævnte områder har bragt flere private seminarier i økonomiske vanskeligheder og gjort det nødvendigt for dem at forhøje elevbetalingen, der foruden statstilskuddet er disse institutioners eneste indtægtskilde.

Sådanne forhøjelser er meget beklagelige, navnlig i en tid med lærermangel, og føles tyngende af de kredse af befolkningen, der på grund af den ulige geografiske fordeling af henholdsvis statsseminarier — der jo yder deres elever vederlagsfri undervisning — og privatseminarier er naturligt henvist til at benytte et privat seminarium.

Det foreliggende lovforslag tilsigter at ajourføre og forbedre de private seminariers tilskudsforhold sådan, at yderligere forhøjelser af elevbetalingen skulle kunne undgås, ligesom man vil få mulighed for at lade en del af de allerede gennemførte forhøjelser bortfalde.

Lovforslaget betyder foruden den nævnte ajourføring og forbedring af tilskudsbeløbene på flere punkter en forenkling af de hidtidige ret komplicerede tilskudsregler.

Således foreslås lønstilskuddet, der hidtil har været ydet med fuldt alderstillæg og to tredjedele af de øvrige løndele, nu ydet